

# **Samen opbrengstgericht werken = vakmanschap versterken!**

Over de rol van de kwaliteitszorgmedewerker  
binnen OGW

Juliette Vermaas

# Opdracht 1: Inventarisatie

1. Wat is volgens jou kenmerkend voor OGW?
  - Kies 3 kernwoorden.
2. Wat is voor jou kenmerkend voor vakmanschap in het onderwijs: van de docent, van het ondersteunend personeel, van de schoolleiding?
  - Kies 3 kernwoorden.

# Opbouw presentatie

1. Vakmanschap en OGW
2. Wat is OGW?
3. Samen OGW
4. Concrete OGW-instrumenten
5. Succesfactoren

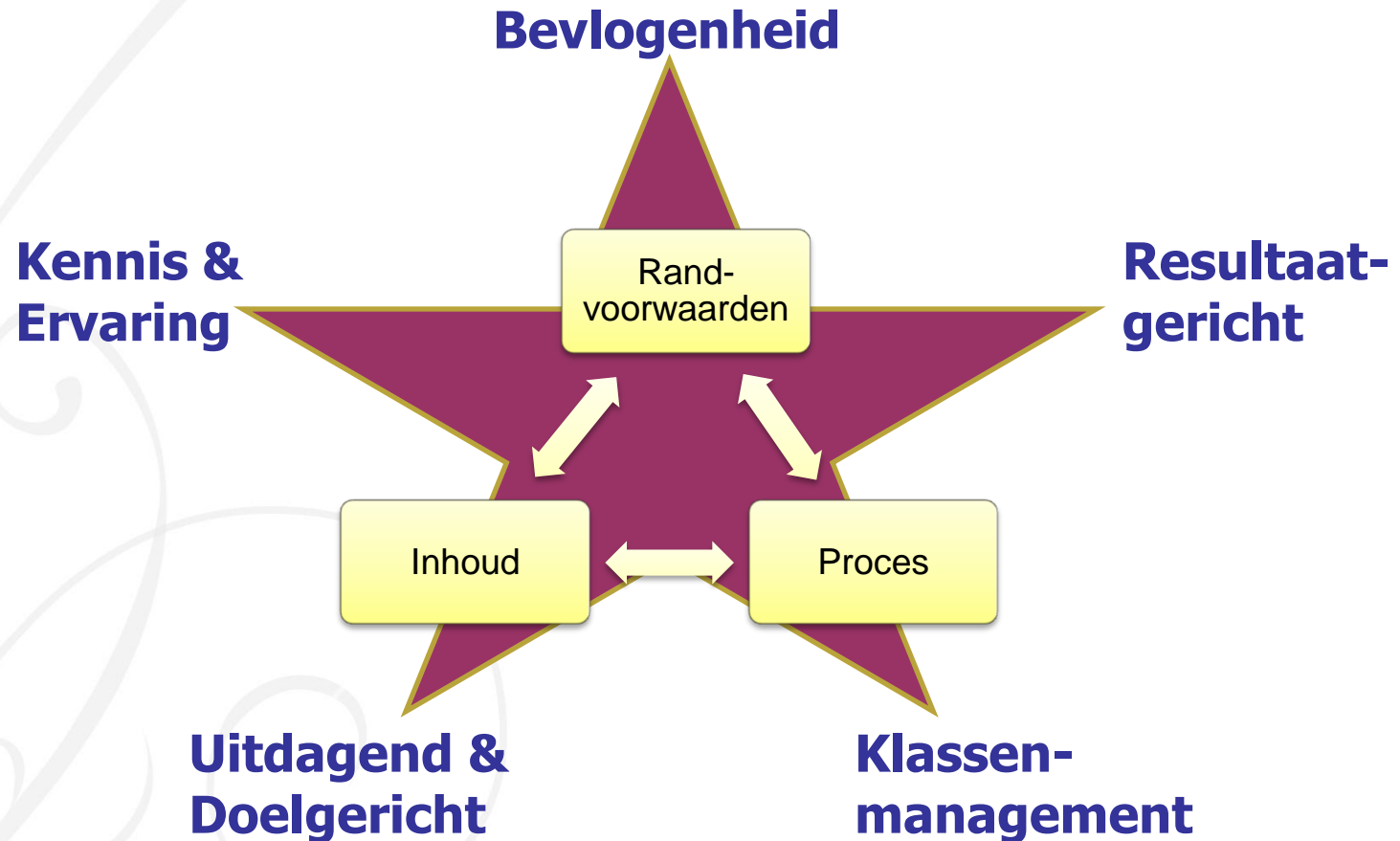
# 1. Vakmanschap en OGW

- OGW heeft vaak nog een negatieve klank:
  - Kost veel tijd, komt er bij
  - Alleen maar focus op cijfers
  - Negatief voor pedagogisch klimaat
- Maar: praktijkvoorbeelden laten zien wat de 'lusten' zijn van OGW voor de eigen ontwikkeling en die van de leerling:  
**vakmanschap versterken!**

# Het vakmanschap van de docent

- Het is de opdracht van een leraar om zijn leerlingen een interesse te laten ontdekken. Dat is de enige manier om onderwijsopbrengsten op een natuurlijke manier te vergroten.
- Het is alleen mogelijk om leerlingen echt enthousiast te maken en de leerstof te begrijpen, als je zelf inhoudelijk goed thuis bent in de materie en als je goed weet hoe de leerprocessen bij leerlingen verlopen.
- Het is het vakmanschap van de docent dat leerlingen stimuleert tot hogere resultaten.
- Vakmanschap uit zich in een goede voorbereiding van de les: weten waar je leerlingen staan, hoe ze leren en wat je ze die les wilt leren om de afgesproken doelen te bereiken.

# 5 Kenmerken van vakmanschap



# 5 Kenmerken van vakmanschap:

1. Bevlogenheid voor het vak en voor lesgeven
2. Voldoende kennis en ervaring:
  - Met stof 'spelen'
  - Schakelen tussen leerstijlen
3. Een resultaatgerichte houding:
  - analyse biedt verklaring voor resultaten: bijsturen
  - Feedback op inhoud en op leerproces



# 5 Kenmerken van vakmanschap:

## 4. Goed klassenmanagement

- Sfeer, structuur, duidelijkheid, eisen stellen
- Plannend onderwijs
- Gedifferentieerde instructie

## 5. Een uitdagende en doelgerichte lesinhoud

- Leerstijlen
- Niveau van de leerling (verschil KL/GL)
- Doelgericht toewerken naar examen



# Onderzoek: Hattie & Marzano

- Inspirerend en gepassioneerd onderwijs
- Hogere verwachtingen hebben van jezelf en van elkaar
- Kennis: van vak, van leerproces, van analyse
- De evaluatie van leerresultaten gebruiken om jezelf en de leerlingen te verbeteren

# Conclusie:

- Het stellen van **hogere doelen/verwachtingen**, het bijhouden van de **studievoortgang** en het geven van **feedback** draagt meest bij aan leerwinst en aan welzijn van leerlingen!
  - Les sluit beter aan bij leerontwikkeling
  - Leerling wordt uitgedaagd
  - Leerling merkt dat hij vooruit gaat

## 2. Wat is OGW?

Opbrengstgericht werken is het:

- systematisch en
- doelgericht werken aan het
- maximaliseren van de onderwijsprestaties waarbij
- alle betrokkenen zich laten sturen door de
- uitkomsten van verschillende prestatiemetingen
- op basis waarvan gericht actie wordt ondernomen om doelstellingen en activiteiten aan te passen.'

# Doel OGW

- Niet alleen richten op prestaties (terugkijken), maar resultaten **analyseren en gebruiken** om vooruit te kijken:
  - Hogere verwachtingen/doelen stellen
  - Feedback geven
  - Gebruik van metingen om ontwikkelingen te volgen van leerling/docent
  - Consequenties verbinden aan de analyses: bijsturen/verbeteren
- Hierdoor bijdrage leveren aan **school-ontwikkeling** en **verantwoording**:
  - Gerealiseerde leerwinst inzichtelijk maken
  - Beter onderbouwde verantwoording over wat effectief is in de klas

# Belang van OGW in de klas

Continu inzicht nodig in resultaten en leerwinst om:

- juiste doelen te stellen en aan te sluiten op leerontwikkeling,
  - te weten of de leerling en hijzelf het goed doen en op koers liggen,
  - te weten wat het effect is van het eigen handelen op de leerresultaten van de leerlingen,
- Zodat je steeds weer kan bijsturen, resultaten vertalen naar concreet handelen: van **volgend** naar **plannend** onderwijs!

# Plannend onderwijs

- Hoge verwachtingen van jezelf en van elkaar
  - Doelen stellen: voor jaar, blok, week
  - Toetsen en meten
  - Analyseren en interpreteren
  - Feedback
  - Bijsturen door docent en de leerling
- **Gezamenlijke verantwoordelijkheid!**

# 10 vragen van de docent

1. Waar staan mijn leerlingen nu?
2. Waar stonden ze 1-2 maanden geleden?
3. Waar moeten ze over 1-2 maanden zijn, welk doel heb ik?
4. Hoe ga ik dat aanpakken?
5. Hoe ga ik het effect meten?
6. Welk effect merk ik van mijn handelen?
7. Wat vind ik van dat effect, ben ik tevreden of kan het beter?
8. En wat vindt de leerling ervan?
9. Welke conclusies verbind ik hieraan richting de leerling en mijzelf?
10. Hoe vertaal ik die conclusies naar concreet handelen?



# Opdracht 2: Analyse

Leerling	Cijfer					
	1	2	3	4	5	Gem./ltn.
1	6,6	6,1	7,2	7,0	7,0	6,8
2	4,5	5,3	6,0	5,3	5,1	5,2
3	5,1	4,5	6,0	5,4	4,9	5,2
4	9,1	4,5	6,1	6,2	6,1	6,4
5	7,5	2,1	6,1	4,3	5,9	5,2
Gemiddeld cijfer	6,6	4,5	6,3	5,6	5,8	5,8

- Wat vertellen deze cijfers mij?
- Uitwisseling in de groep.

# Uitwerking analyse

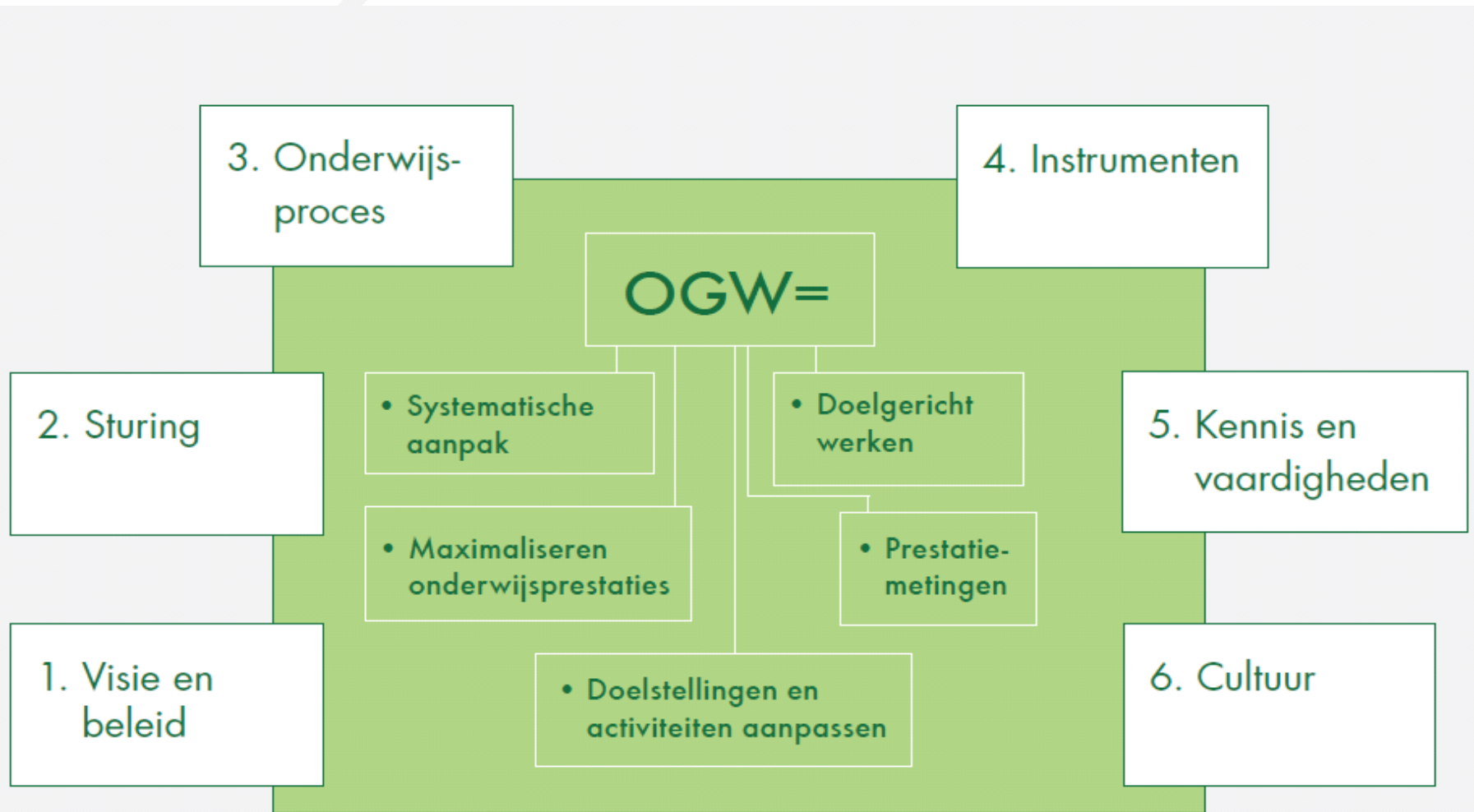
## Stapsgewijze aanpak:

- Ik neem mijn cijfers erbij.
- Ik bestudeer ze op leerlingniveau, cijferkolomniveau, klasniveau.
- Wat valt mij op, wat is goed gegaan, wat is minder gegaan? Wat is mijn analyse daarvan?
- Wat kan ik, obv de analyse, aan het werken met deze klas veranderen op leerlingniveau en op klasniveau? Wat heb ik daarvoor nodig, hoe pak ik het aan, wat is mijn concreet meetbare doel daarbij, zodat ik het kan checken?
- Wat kan ik aan het vak/het aanbieden van de lesstof veranderen?
- Wat kan ik aan mijn docentschap veranderen?
- Wat kan ik aan mijn rol als vakgroeplid en teamlid veranderen?

# 3. Samen OGW

- Het verhogen van opbrengsten vraagt om vooruit kijken, doelen stellen en op basis daarvan onderwijs beter inrichten.
- Daarvoor moet je behaalde resultaten analyseren en interpreteren.
- OGW biedt hiervoor een systematische aanpak: zes bouwstenen en negen stappen.
- OGW vraagt gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid van:
  - Leerlingen en ouders
  - Docenten
  - Teamleiders
  - Schoolleiding
  - Kwaliteitszorgmedewerkers

# Zes bouwstenen van OGW



# Zes bouwstenen van OGW

- 1. Visie en beleid:** Wat is onze visie op goed onderwijs? Wat verwachten we van onze leerlingen? Welke doelen hebben wij en zijn die ambitieus genoeg?
- 2. Sturing:** Hoe organiseren wij OGW systematisch? Hoe planmatig sturen we de organisatie aan om meer resultaatgericht te werken? Hoe gebruiken we onze prestaties voor planning en verbetering?
- 3. Onderwijsproces:** Welke verwachtingen en doelen stellen we aan onze leerlingen? Hoe weten we waar de leerlingen staan en waar we de leerlingen naar toe willen brengen? Hoe werken we aan het realiseren van de doelen?

# Zes bouwstenen van OGW

- 4. Instrumenten:** Hoe volgen wij onze leerlingen? Welke (meet)instrumenten gebruiken we? Welke resultaten verzamelen wij en welke analyses maken we?
- 5. Kennis en vaardigheden:** Wat weten wij van onze eigen normen, van de inspectienormen en van succesvolle praktijken? Hoe zijn onze vaardigheden als het gaat om informatie verzamelen, analyseren en interpreteren?
- 6. Cultuur:** Hoe belangrijk vinden wij prestaties? Hoe werken wij aan een resultaatgerichte en open aanspreekcultuur? Hoe ondersteunen wij elkaar? Hoe reflecteren we op ons eigen werk? Hoe spreken wij elkaar aan?

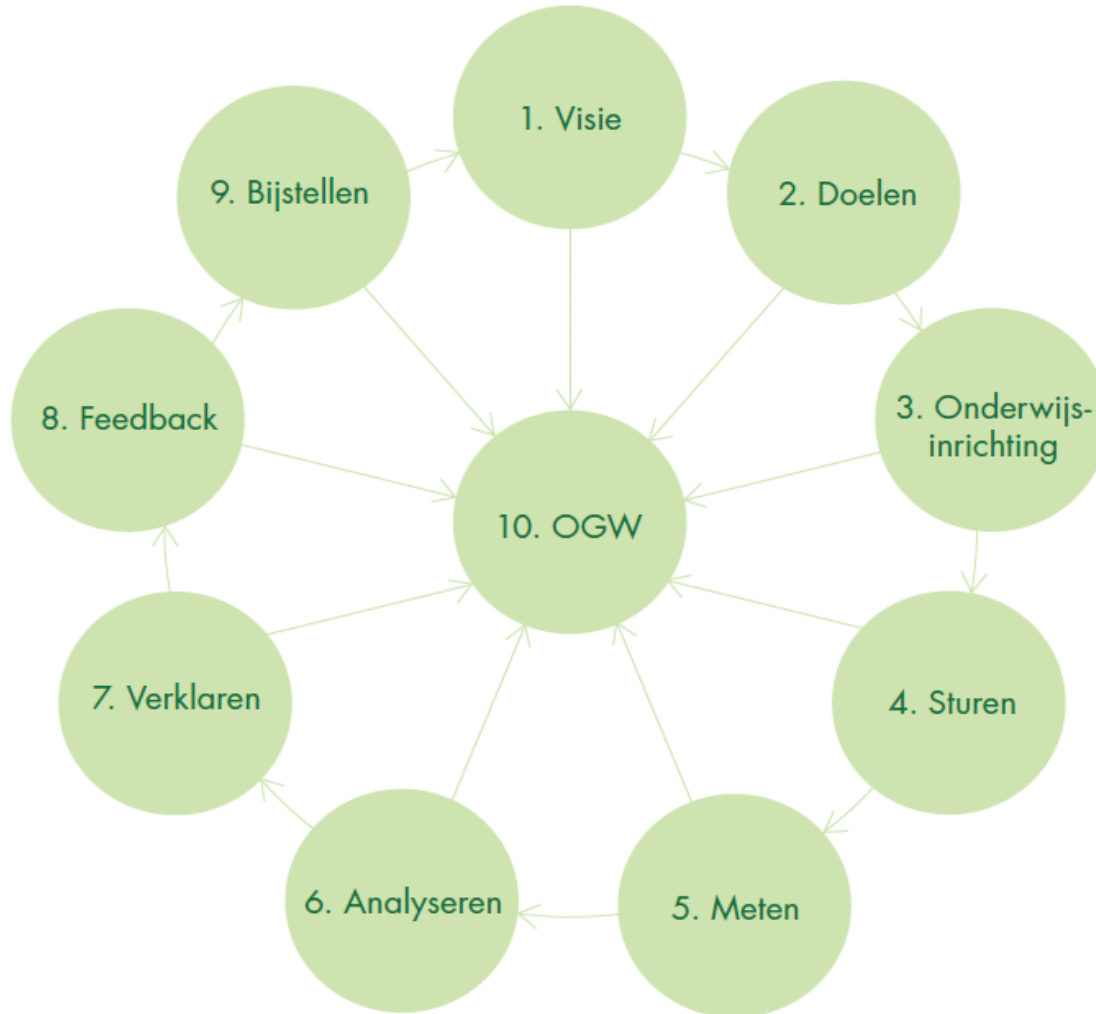


# 9 stappen van OGW

1. een visie hebben op leren en onderwijs waarin hoge verwachtingen van de school, zichzelf en de leerlingen centraal staan,
2. de visie vertalen in heldere en meetbare (leer)doelen,
3. op basis hiervan het onderwijs in richten,
4. sturen op het realiseren van de gewenste doelen door (prestatie-) afspraken met docenten/leerlingen,
5. hiertoe de vorderingen (zowel harde resultaten als zachte vaardigheden) continu meten,
6. deze analyseren (in hoeverre zijn doelen/normen bereikt, hoe is dat per klas/leerjaar/vak/docent en in vergelijking met vorig jaar),
7. de resultaten verklaren (waar ligt het aan?),
8. de resultaten bespreken door feedback te geven aan en te krijgen,
9. op basis van de feedback de activiteiten/werkwijze bijstellen.



# 3x3=10! model



# Wat vraagt dit van de schoolleiding?

- Het juiste opbrengstgerichte klimaat scheppen waarin de docenten en de leerlingen optimaal kunnen presteren:  
**planmatige aanpak** en **cultuur**.
  - P: Samen niet-onderhandelbare doelen vaststellen en vastleggen in resultaatafspraken (wat ga je bereiken, hoe ga je dat meten, wanneer is het resultaat bereikt?)
  - D: Veilig klimaat en OGW-cultuur
  - C: Sturen mbv beschikbare instrumenten en informatie
  - A: Verbeteren obv analyses, feiten en voorspellingen

# In dit kader: inspectie-onderzoek

## ➤ **Wat is de kwaliteit van leraren in relatie tot de onderwijskwaliteit?**

- Krijgen docenten de ruimte en faciliteiten om gericht aan de verbetering van het onderwijs te werken?
- Benutten docenten de geboden ruimte om gericht aan de ontwikkeling/verbetering van het onderwijs en aan zichzelf te werken? Door:
  - Evaluatie van opbrengstgegevens en onderwijsleerproces
  - Ontwikkeling van bekwaamheden en competenties

# Opdracht 3: Wat vraagt dit van mij?

1. Wat kenmerkt het vakmanschap van de kwaliteitsmedewerker?
2. Hoe kan de kwaliteitsmedewerker deze kwaliteiten inzetten om OGW en het vakmanschap in de school te versterken?

# 4. Concrete instrumenten OGW

1. Waar sta ik/mijn vakgroep/mijn school?
  - Meetlat OGW
2. Hoe plan ik de jaarlijkse activiteiten?
  - OGW-kalender [OGWkalenders klaaswaal.pptx](#)
3. Hoe plan ik mijn les?
  - Klassenplan.nl

# De Meetlat OGW

- Dit is een instrument om in beeld te brengen in welke mate OGW al in de school aanwezig is.
- Bestaat uit de zes bouwstenen en de negen stappen.
- Geeft inzicht in de volgende vragen:
  - Zitten we allemaal op dezelfde lijn wat betreft het doelgericht werken aan hogere prestaties?
  - Hebben wij de juiste normen voor de resultaten op toetsen? Zijn die voor iedereen duidelijk en ambitieus genoeg?
  - Wat vertellen de resultaten mij over de leerlingen, de methode en mijn instructie?

# Opdracht 4

1. Vul individueel onderdeel 1 en 2 van de Meetlat in ten aanzien van de situatie op jouw school.
2. Bespreek in groepjes de resultaten en ga na waar de verschillen en overeenkomsten zitten.
3. Bespreek gezamenlijk bij welke punten en op welk moment jullie als kwaliteitszorgmedewerkers een rol kunnen spelen.



# 5. Succesfactoren voor samen OGW

1. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor visie, doelen, resultaatafspraken: vakmanschap!
2. OGW-cultuur:
  - docenten en leerlingen hebben hoge verwachtingen van zichzelf en van elkaar
  - open en heldere communicatie, onderling en naar leerlingen en ouders: feedback!
3. Planmatige aanpak (obv resultaten) tot in het klaslokaal
4. Samenwerking en afstemming: ontwikkeling tot lerende gemeenschap, keuzes o.b.v. feiten!

# Opbrengstgericht vakmanschap versterken

## **Besteed veel aandacht aan analyse en feedback:**

- Blijf opletten hoe het gaat met de leerlingen, houd de resultaten continu bij.
- Maak analyses en bespreek deze met je collega's: waar ligt het verschil?
- Blijf bijsturen op basis van de analyses.
- Geef leerlingen feedback en laat ze zichzelf en jou ook feedback geven.
- Maak leerlingen en ouders mede verantwoordelijk voor de resultaten.

# Huiswerk 😊

Hoe ver zijn wij als sectie/vakgroep/leerjaar/school met OGW?

- Waar willen we samen naar toe?
- Hoe gaan we dat realiseren?
- Wat vraagt dit van onze kwaliteitszorg?

**-> Concrete afspraken!**